№ 69. Piątek 23. Marca 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina miasteczka *Mrzygłód* w obwodzie sanockim obowiązała się dla założenia szkoły parafialnej w *Mrzygłodzie* z budulcu przeznaczonego przez dominium kameralne wystawić budynek szkolny na miejscu, które wyznaczył za wyższem przyzwoleniem łac. proboszcz ix. Michał Lechowicz, posprawiać potrzebne porządki szkolne, utrzymywać je równie jak budynek szkolny zawsze w dobrym stanie, zajmować się czyszczeniem szkoły, zrębywać w dominialnych lasach przeznaczone przez dominium kameralne na 3 lata drzewo na opał szkoły rocznie 5 n. a. sągów, i przystawiać do szkoły, a później opędzać własnym kosztem opalanie szkoły.

Na uposażenie każdoczesnego nauczyciela, który ma także pełnić służbę organisty, za co będzie pobierać przywiązane do tej funkcyi kościelnej dochody, przeznaczyła rzeczona gmina roczną kwotę 105 zł. w. a. gotówką.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie oświaty między ludem, podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z uznaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Stan zdrowia we Lwowie.)

Lwów, 20. marca. W miesiącu lutym niebyło w tem mieście stołecznem żadnej szczególnie grasującej choroby; jednak przeważały katary krtani, katary z zapaleniem gardła, zapalenia płuc. Wydarzyło się też kilka wypadków febry gorączkowej i chorób zaskórnych, jak niemniej szczególne wypadki ospy naturalnej, gdytymczasem i w tym miesiącu było najwięcej chorych na suchoty płucowe z owrzodzeniem.

Do pozostałych w tutejszym szpitalu powszechnym 580 chorych z końcem miesiąca stycznia, przybyło w lutym dalszych 319, a z wziętych do kuracyi 899 chorych wyzdrowiało 264, jako niepodobnych do wyleczenia wypuszczono 22, umarło 27, a 586 pozostało jeszcze w kuracyi z końcem miesiąca.

Ogólny stan chorych w miesiącu lutym r. b. był w porównaniu z miesiącem styczniem r. b. w tutejszym szpitalu powszechnym mniejszy o 9, lecz natomiast w stosunku do wypadków w tej mierze w lutym r. z. była liczba nowo przyjętych chorych większa o 56, a liczba ogólna zostających w kuracyi także większa o 73.

W ogóle było w mieście stołecznem w miesiącu lutym 190 wypadków śmierci (między tem wiele z powodu chorób chronicznych), zaczem o 44 mniej, niż w miesiącu zeszłym, a o 15 mniej, niż w tym samym miesiącu roku zeszłego.

(Losowanie obligacyi.)

Wiedeń, 20. marca. Według postanowień umowy między austryacką administracyą skarbową i krakowsko-górnoszląskiem towarzystwem kolei żelaznej z 30. kwietnia 1850, odbędzie się dnia 16. kwietnia r. b. publiczne o godzinie 10 przed południem wylosowanie obligacyi wymienianych za pierwotne akcye krakowsko-górnoszląskiej kolei żelaznej, a zaraz po tem jedenaste wylosowanie pierwotnych akcyi kolei żelaznej — w Wiedniu w osobnem na to przeznaczonym lokalu w zabudowaniu bankowem.

Ameryka.

(Obywatelstwa amerykańskiego powaga. — Wiadomości bieżące.)

Z powodu wydarzonego wypadku oświadczył sekretarz stanu północnej Ameryki mr. Cass imieniem rządu Stanów zjednoczonych: „Że żaden Niemiec, który przed wiekiem obowiązującym do służby wojskowej wywędruje z rodzinnego kraju do Stanów zjednoczonych i zostanie tamtejszym obywatelem, jeżeli niekiedy znowu zwiedzi swój kraj rodzinny, nie może już być zmuszony do pełnienia powinności wojskowej. A jeżeliby rząd krajowy nastawał jednak na to, wystawił by się na narażenie się Stanom zjednoczonym.“

Wiadomości z San Francisco sięgają po 30. stycznia. Ciało prawodawcze otrzymało petycyę z licznemi podpisami, ażeby przeszkodzić przychodźtwu Chinów.

Według wiadomości z Montevideo z 31. stycznia panowało tam wielkie wzburzenie z powodu, że Francya i Anglia nalegały na zapłacenie długów. W zatoce stało sześć angielskich okrętów wojennych.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Posiedzenie w izbach d. 15. marca.)

Londyn, 17. marca. Dwór powróci do stolicy w przyszły wtorek lub środę.

— Równocześnie z najnowszą depeszą Thouvenela nadszedł tu przedwczoraj jak słychać własnoręczny list Cesarza Napoleona do Królowy.

— Na posiedzeniu *izby wyższej* dnia 15. marca zaproponował lord *Taunton* zgodzenie się izby na adres do Jej Mości Królowej w sprawie angielsko-francuskiego traktatu handlowego. Hr. *Cork* popiera ten wniosek. Hr. *Grey* oświadcza, że chociaż niemyśli bynajmniej przeszkadzać stanowczemu zawarciu traktatu, jednak nie może głosować za wnioskiem. Traktat ten ma bowiem wielostronne znaczenie, zwłaszcza że stanowi istotną część całej finansowości kraju, i zostaje w ścisłej styczności z budżetem krajowym. Zmniejszenie podatków niestałych w sumie 3,900.000 L. rocznie, jest w obec niedoboru 9,000.000 L. próbą zbyt azardowną, a następność dalszą łatwo już przewidzieć. Skarbowi publicznemu przyjdzie pokryć niektóre wydatki nadzwyczajne; trzeba będzie wznosić nowe fortyfikacye; środki pieniężne obmyślane na pokrycie wydatków na wojnę chińską, oznaczono w budżecie przedłożonym w sumie bardzo niedostatecznej, a w roku 1861 okaże się niedoboru zapewne do 10,000.000 L. Zkąd więc wziąć fundusze na pokrycie tego niedoboru? Trudno przyjść do tego za pomocą podatków niestałych, gdyż uchylono je budżetem; niepodobna też i ceł podwyższać, gdyż stoi temu na przeszkodzie traktat handlowy z Francyą. Traktat ten niejest zresztą najlepszym środkiem do utrwalenia przyjaźni między obydwoma narodami, zwłaszcza że w narodzie francuskim może myśl tę obudzić, jakoby w zamiarach politycznych poświęcano przemysłowość francuską widokom angielskim. Z ubolewaniem wspomina tu o kwestyi sabaudzkiej, lecz musi oświadczyć, że jego zdaniem, nie wypadało wprzód podpisywać traktatu, pokądby Francya nie zapewniła uroczyście, że nie zamierza przyłączyć Sabaudyi i Nissy do Francyi. Podpisaniem traktatu uczyniono ujmę honorowi Anglii, gdyż za granicą mają Anglię w podejrzeniu, jakoby tylko dla poparcia własnych swych widoków materyalnych zezwoliła na to przyłączenie. Izba wyższa uczyniłaby więc słusznie, gdyby uchyliła się od odpowiedzialności za potwierdzenie traktatu przez rząd zawartego. Lord *Wodehouse* broni budżetu Gladstona przeciw zarzutowi, że sięga za daleko, twierdząc, że budżet ten jest nieco fantastyczny. Porównawszy budżet ten z budżetem Peela z roku 1842 i 1845, tedy okaże się, że jest dość zachowawczy. Ubolewa nad tem wielce, że lord Grey wmieszał kwestyę sabaudzką do sprawy budżetowej. Sprawa ta nie ma nic wspólnego z traktatem handlowym, a między rządem francuskim i angielskim nie przyszło do żadnego porozumienia się w tej mierze. Traktat handlowy wypadałoby rozpoznawać według prawdziwej jego właściwości; same też komercyalne tylko zasady powinny o tem stanowić, czy się ma otrzymać lub upaść. — Książę *Argyll* zbijając zarzuty lorda Grey'a oświadcza, że zmniejszenie podatków niestałych nie zwiększa istną-

cego teraz niedoboru, lecz pozostawia go niemal w tym samym stanie. Podwyższenie podatku przychodowego nie idzie na karb tego zmniejszenia podatkowego, lecz wynika z powiększych wydatków na wojsko i flotę, a co jest tylko następstwem polityki poprzedników rządu teraźniejszego. — Książę Newcastle przyznaje polityczne znaczenie traktatu, lecz wyjaśnia, że ściągające się do tej sprawy negocyacye były dawniej już rozpoczęte, a mianowicie wówczas, kiedy o sprawie sabaudzkiej niebyło jeszcze żadnego wspomnienia. Przy głosowaniu wypadło 68 głosów za adresem, a 38 przeciw adresowi.

Na posiedzeniu *izby niższej* otrzymał *prokurator jeneralny* pozwolenie do wniesienia bilu względem ulepszenia ustaw o bankructwach. Przyjęto też rezolucyę *kanclerza skarbu*, którą oznaczono cło od przywozu chmielu za czas od 1. stycznia 1861 do 1. stycznia 1862 na 20 szylingów od cetnara, a na czas poźniejszy na 15 szylingów.

Francya.

(Proces biskupa orleańskiego. — Organizacya pułków strzeleckich. — Instytut cesarski sierót. — Rodziny następcy tronu. — Proces biskupi. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 17. marca. Proces arcybiskupa orleańskiego, Dupanloupa nie skończył się jeszcze. Natłok publiczności był wczoraj i dziś jeszcze znaczniejszy niż przedwczoraj. Wczoraj przemawiał w obronie zmarłego biskupa Rousseau adwokat Plocque, i długa mowa znużyła go tak dalece, że zemdlał; ale dziś jest już zdrów zupełnie. Na dzisiejszem posiedzeniu proponował jeneralny prokurator odrzucenie skargi dziennika *Siecle*, a przyjęcie skargi krewnych biskupa Rousseau. Po nim zabierali jeszcze raz głos obrońcy i oskarzony.

— Uorganizowane w roku 1840 dwadzieścia batalionów pieszych strzelców liczyły aż po r. 1853 zarówno w czasie pokoju jak i wojny w Algeryi po 6 kompanii czynnych a 2 rezerwowych w batalionie. Pod koniec roku 1853, kiedy się zanosiło na wielką wojnę, uznał Cesarz za potrzebne powiększyć czynny stan każdego batalionu o dwie kompanie. „Obecnie — pisze minister wojny pod d. 10. marca w obwieszczonem w Monitorze sprawozdaniu do Cesarza — kiedy oddalają się myśli o wojnie *(les idées de guerre seloignent)* i według życzenia Waszej cesarskiej Mości zdaje się ustalać pokój *(la paix semble devoir s'affermir)* nadeszła pora przywrócić bataliony pieszych strzelców na stopę pokojową przed rokiem 1853. Mają zatem pomniejszyć się bataliony o czterdzieści w ogóle kompanii. Żołnierze otrzymają uwolnienie, a oficerowie będą rozdzieleni po pułkach piechoty. Na bataliony strzelców w Chinach i we Włoszech ma zastosować się to rozporządzenie dopiero po powrocie do Francyi."

— *Monitor* zawiera mianowanie pana Michała Chevalier senatorem a członka ciała prawodawczego Riché radcą stanu.

— Instytut sierot cesarzewicza miał w ciągu swego trzyletniego istnienia 310.397 franków dochodu a 307.351 fr. 45 cent. wydatków. W roku 1859 rozdzielił zakład ten w ogóle 242 wsparć.

— Wczoraj t. j. dnia 16. marca przypadła rocznica urodzin cesarzewicza, który liczy teraz lat 4. Dzienniki podnoszą, że umie już czytać, pisać i jeździć konno. Na cześć jego urodzin palono przedwczoraj wieczór ognie sztuczne w ogrodzie Tuileryów, a wczoraj były teatra i inne publiczne budynki rzęsiście oświetlone.

— Proces biskupa Dupanloup toczył się wczoraj dalej, lecz jeszcze nie zapadł wyrok. Natłok publiczności był tak wielki jak przedwczoraj. Pomiędzy widzami znajdowali się panowie Montalembert, Faloux, A. de Broglie, jenerał Oudinot, Poujoulat, Napoleon Daru, Estancelin, Abbatuci. Na samym początku zabrał głos adwokat Plocque w imieniu rodziny biskupa Rousseau. W imieniu biskupa Dupanloup odpowiadał adwokat Dufaure. Jeneralny prokurator wystąpi jutro z swą przemową, na którą jak się zdaje odpowie Berryer.

— Francya odstąpiła Sardynii znaczne zapasy amunicyi wojennej i wiele dział gwintowanych. Temi dniami właśnie przewozi jeden z wyższych oficerów sardyńskich całą przesyłkę z Marsylii do Genuy.

Holandya.

(Duchowni kościoła reformowanego.)

Haaga, 12. marca. Według wykazu synodu na rok 1859, liczył reformowany kościoł Holandyi 1,839.827 dusz, które stanowiły 1298 gmin a miały 1549 kaznodziejów. W prowincyach Fryslandyi, Gröningen i Zelandyi przypada na każde tysiąc głów jeden duchowny; w górnym Yssel i Drent na każde 1600; w Gelderlandyi i Utrechcie na każde 1100; w północnej Holandyi z wyjątkiem miasta Amsterdamu, na każde 750; w południowej Holandyi, z wyjątkiem gmin w Roterdamie i Haadze, na każde 1000; w katolickich prowincyach północnej Brabancyi i Limburga, gdzie najczęściej rozrzucone są bardzo małe gminy reformowane, na każde 400 osób. Otrzymano tu telegram z Batawii z 23. stycznia i donosi, że rozerwała się nowo założona lina telegraficzna między Batawią i Syngapore.

Włochy.

(Wiadomości bieżące. — Wypadki dzienne.)

Dzienniki sardyńskie upewniają, że zagajenie parlamentu w Turynie nastąpi dopiero 12. kwietnia. Do tego czasu mają już nowo zabrane prowincye nadesłać swych deputowanych.

— Turyńska akademia wojskowa została rozwiązaną. Uczniowie dostatecznie wykształceni mogą w randze podporuczników wstąpić do armii, reszta zaś ma wybierać między trzema nowo utworzonemi zakładami wojskowemi w Turynie, Pinerole i Iwrea.

— *Diritto* poczytuje postępowanie rządu w sprawie sabaudzkiej i proklamacye gubernatorów z Chambery i Annecy za naruszenie konstytucyi. Władza exekucyjna nie może bowiem z własnego ramienia rozpoczynać a tem mniej rozstrzygać kwestye, gdzie chodzi o ustąpienie wcielonego do monarchyi kraju. Proklamacya gubernatorów przypuszczając oderwanie się prowincyi, naruszają tem samem konstytucyę.

— Aby rezultat głosowania w prowincyach państwa kościelnego w odpowiedni uczcić sposób, będą z d. 14. b. m. puszczeni na wolność wszyscy zbrodniarze, co bądź skazani zostali tylko na sześć miesięcy więzienia, bądź mają tylko sześć miesięcy do zupełnego odsiedzenia kary.

— W Nissie objawia się coraz dobitniej życzenie pozostać przy Piemoncie. Dziennik *Nizzardo* podaje temi dniami na czele dziennika następujące wspomnienie historyczne:

„Mieszkańcy Nissy poddawszy się w r. 1388 domowi sabaudzkiemu, ustanowili dnia 19. listopada 1391 niezmiennie, że hrabia sabaudzki nie może tego miasta nigdy sprzedać żadnemu innemu księciu, jakikolwiek by był pomieniony książę. Gdyby zaś to uczynił, to mogą mieszkańcy zbrojną ręką stawić opór i według upodobania wybrać sobie innego władzcę, nie stają się winnymi rokoszu."

— Anexya Włoch środkowych do Piemontu będzie wyrzeczona, jak słychać dnia 18. lub 20. marca, a to w ten sposób, że Królowi będą przedłożone protokóły, przedstawiające ostateczny rezultat głosowania we Włoszech centralnych i w Toskanii, i spiszą protokół w jego obecności, i w obec wysokich dygnitarzy państwa. Zjednoczenie nastąpi zupełne z wyjątkiem stosunków prawodawczych, a względem Romanii nie będzie, jak słychać, żadnego wyjątku. Dla Toskanii będzie mianowany w osobie księcia Carignan jeneralny gubernator, który ma się zajmować administracyą wojskową i cywilną, zaś w innych prowincyach będą stać na czele spraw publicznych osobny komendant wojskowy i intendant cywilny. Jestto koncesya, którą Piemont czyni dla Francyi. Do *Corr. Bullier* piszą w tej mierze:

„Parma i Modena będą niezwłocznie przyłączone do drugich prowincyi państwa; co do Toskanii i Romanii będzie się starał rząd jak najspieszniej przeprowadzić to zjednoczenie; ale na teraz pozostaną rzeczy w takim samym składzie, w jakim się znajdują. Odnośny wniosek do ustawy będzie przedłożony parlamentowi, wojskowa okupacya nastąpi niezwłocznie; dywizya Mollard pójdzie do Modeny, dywizya Cialdini do Bononii, a dywizya Durando do Florencyi. W nowych i starych prowincyach będzie nakazana rekrutacya. Mówiono o podróży księcia Carignan do Florencyi; z tem wszystkiem nic jeszcze nie zadecydowano w tej mierze."

Niemce.

(Obrady w izbach pruskich.)

Berlin, 17. marca. Deputowany *Vincke*, przedłożył następujący projekt: „Izba raczy uchwalić i postanowić: izba zgadza się na wszelkie środki pochwycone przez rząd królewski dla zapewnienia powagi i prawnego uznania konstytucyi elektoralno-heskiej z roku 1831, i spodziewa się, że rząd królewski i nadal popierać je będzie z wszelką usilnością." — Prezydent *Simson* zrobił uwagę: Ponieważ żadna z istnących komisyi niezdaje się być właściwą dla załatwienia tej sprawy, przeto proponuje, by wniosek poruczyć osobnej komisyi z 14 członków. Deputowany Vincke zgadza się na to, lecz uprasza równocześnie, by odczytano także i krótkie uzasadnienie propozycyi. Prezydent: Całe uzasadnienie składa się tylko z tych słów kilku: „odnośnie do mowy od tronu."

Dania.

(Rozprawa zgromadzenia stanowego.)

Flensburg, 10. marca. Na dzisiejszem posiedzeniu zgromadzenia stanowego wytoczył się według porządku dziennego adres lojalności L. Skana, Krager Beftofta i kolegów. Nim przyszło do uzasadnienia, zabrał głos komisarz rządowy, podnosząc że na drugiej stronnicy adresu znajduje się ustęp o sprawach, które nie wpadają w zakres zgromadzenia. Oświadcza zatem, że z tym ustępem nie mógłby przyjąć adresu. Wnioskodawca deputowany *Skan* gotów jest opuścić pomieniony ustęp, znajdując że nie wiele straci na tem całość adresu. Popierając wniosek powołuje się na dawniej wypowiedziane zdanie deputowanego Ruhmor, że na końcu tego peryodu wyborczego należałoby wyrazić Jego król. Mości uczucia wierności zgromadzenia.

Schmidt Windbye (członek większości) nie może pojąć jakim sposobem adres ten wszedł do porządku dziennego, kiedy inny adres (większości) wykluczony został zupełnie od obrad. Odrzucając od siebie zarzut nielojalności, nie może mowca zgodzić się z adresem, jego zdaniem wypada tylko szczerą prawdę zanosić przed tron, osnowę adresu nie może jednak poczytywać za prawdę.

Deputowany *Buchwald* mieni się jedynym prawie w zgromadzeniu, co obcy wypadkom z r. 1848—1857 może się uważać za zupełnie bezstronnego. Ubolewa nad wypadkami, które wywołały dawniejszy adres większości i nie może jeszcze przewidzieć, jakie następności pociągnie za sobą przyjęte postępowanie. I jego zdaniem lojalnie jest tylko szczerą prawdę wynurzać tronowi. Zaproponowany adres zaś nie jest niczem innem, jak tylko parodyą, demonstracyą przeciw adresowi większości. Mowca pragnąłby z swej

strony, aby jego król. Mość przeświadczył się sam o stosunkach kraju. Upewnia dalej, że widział wszystkie prawie reprezentacyjne zgromadzenia Europy i stykał się z najwyższemi i najniższemi kołami a nie zdarzyło mu się nigdy słyszeć wyrazów, jakie się często tu odzywają, a które nie należą wcale do przyzwoitego towarzystwa.

Deputowany *Kittel* protestował zarówno przeciw zarzutowi nielojalności, lubo także nie zgadza się na adres. Przed 50 laty złożył mowca przysięgę wierności Królowi Krystyanowi w Norwegii i pozostał niezmiennie wiernym poddanym królewskim, lubo lojalność jego nie stosuje się do nowoczesnych wzorów paryskich i kopenhaskich.

Przy głosowaniu odrzucono adres 28 przeciw 12 głosom.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Wiadomości bieżące. — Stan finansów i obrotu pieniędzy.)

Petersburg, 11. marca. Cesarz odjechał na kilka dni do Nowogrodu dla zlustrowania ściągniętych pułków konnych. Dnia jutrzejszego wyjeżdża w. książę Mikołaj z Petersburga dla odwiedzenia Cesarzowej (matki) w Nissie. Hrabia Murawiew Amurski upraszał o urlop dwuletni do podróży za granicę. Książę Gorczakow zasłabł. Książę Wołkoński, nowy poseł rosyjski w Neapolu, przybył tu z Drezna.

— Teraźniejszy stan rosyjskiego handlu, powszechna drożyzna, brak gotówki spowodowały *Północną Pszczołę* wymienić przyczynę tej niedogodności i podać sposoby zaradzenia. Finansowe położenie Rosyi pogorszyło się od ośmiu lat bardzo znacznie. Wtedy było wszystko prawie 20 prct. tańsze, a gotówki dostatkiem. Bilans handlowy aż do wojny krymskiej był zawsze tak pomyślny, że do Rosyi wprowadzano rocznie około 4 miliony rubli w złocie i srebrze; na zapłatę procentów od pożyczki zagranicznej można było używać wexlów, gdyż miały zawsze taki sam kurs jak złoto. Z końcem r. 1852 zostało za 311,375.881 rubli biletów kredytowych w obiegu, podczas gdy zasób gotówki wynosił 320 milionów, który z początkiem r. 1854 powiększył się na 395, tak, iż brzęcząca moneta przewyższała wartość pieniędzy papierowych o $83^1/_2$ milionów.

Wtem przyszedł rok 1854, a z nim wojna. Wewnętrzna komunikacya handlowa ustała, blokada przeszkadzała handlowi zewnętrznemu, złoto i srebro wyciągnięto z obrotu i ukryto, a w Multanach i na Wołoszczyznie płacono wojsku żołd złotem i srebrem, tak zniknęła gotówka, tak bilans handlowy na rok 1854 okazał niedoboru 5 milionów. W ogóle zasób gotówki w rzeczonym roku zmniejszył się już o $13^1/_2$ milionów. Bilans handlowy na rok 1855 okazał już niedoboru 43 mil., a zmniejszenie gotówki wynosiło $51^1/_2$ milionów.

W roku 1856 utrzymują się wprawdzie finanse, a kurs wexlów był bardzo pomyślny, lecz wtedy wzięły górę towarzystwa akcyonaryuszów, wtedy tysiące zamożnych Rosyan jeździli z tysiącami za granicę, krótko mówiąc, znowu wywieziono około 40 milionów gotówki z kraju. Przesilenie handlowe w r. 1857 i polityczne zaburzenia ostatniego roku zadały śmiertelny cios zagranicznemu handlowi Rosyi. Od początku 1854 po koniec 1859 wywędrowało w ogóle 175 milionów rubli w monecie brzęczącej za granicę, tak, że znajdująca się jeszcze w kraju suma wynosi niemal 220 milionów. Ale podczas wojny byliśmy zmuszeni do nieograniczonej emisyi biletów kredytowych, tak, iż suma pieniędzy papierowych z końcem roku 1858 wzrosła była na 735 milionów, więc 424 milionów więcej, niż w końcu r. 1852. Przytem z powodu działań towarzystw kolei żelaznych zanosi się w następnych latach na wielki wywóz pieniędzy.

Jako jedyny środek do zatamowania wywozu pieniędzy i w ogóle do podniesienia handlu i stanu finansów krajowych zaleca *Pszczoła Północna* zmianę taryfy, mianowicie uwolnienie materyałów surowych od cła przywozowego i umorzenie niejakiej części pieniędzy papierowych. W tym zamiarze proponuje krajową pożyczkę, którąby można uskutecznić po $5^1/_2$ pct., jednak ażeby wywarła skutek, musiałaby najmniej 400 milionów rubli srebrnych wynosić.

Księstwa Naddunajskie.

(Uchwały Skupczyny serbskiej.)

Jeśli nie mylą pozory — pisze *Lloyd pesztyński* — zajmie niebawem serbska kwestya sukcesyjna w wysokim stopniu uwagę europejskiej dyplomacyi. Rosya oświadczyła się już wyraźnie w tej sprawie, stając po stronie księcia Michała, nie wiedzieć jednak, co myślą inne mocarstwa. Na wszelki wypadek warto w tej chwili poznać uchwałę, jaką d. 25. stycznia 1830 powzięła w sprawie sukcesyi tronu zebrana w Karagujewaczu Skupczyna. Uchwała ta nadesłana *Pesztyńskiemu Lloydowi* z serbskiej stolicy jest dosłownie treści następującej:

„Najdostojniejszy książę Miłoszu Obrenowiczu, najmiłościwszy Panie! Pozwól nam zgromadzonym tu serdarom, isprawnikom, kapitanom, duchowieństwu, pełnomocnym deputowanym narodu i kmieciom (zwierzchnikom gmin) na miłościwe ojcowskie twe łono wylać uczucia naszej najżywszej radości, jakie wywołało w nas doręczenie najwyższego hatyszeryfu sułtańskiego, który na wieki umacnia nasze prawa. Ta nasza radość, uznanie i wdzięczność jest tem większa, że takiego szczęścia nie rokowaliśmy nawet dla naszych potomków, tem mniej zaś spodziewaliśmy się go dożyć. Składając Ci najczulszą i najserdeczniejszą podziękę za owoce tych niezmordowanych usiłowań, za wybawienie i odnowienie naszej ukochanej ojczyzny, prosimy Cię usilnie, nie odmawiaj nam i przyjmij zasłużony przydomek Wybawiciela i Ojca Serbii, który w dowód nieograniczonej wdzięczności ofiaruje Ci uniżenie naród i ojczyzna. Obok tego potwierdzamy Cię najmiłościwszy Panie, teraz po odebraniu najwyższego hatyszeryfu sułtańskiego, zgodnie i jednomyślnie w imieniu naszem i całego narodu, który nas wybrał i posłał, tudzież w imieniu tych naszych braci, co się z nami połączą, i naszych potomków z pokolenia w pokolenie, naszym jedynym, prawnym i dziedzicznym Panem i Księciem, a po Was waszych synów braci i potomków naszymi legalnymi panami i dziedzicznymi książętami, i ponawiając wszystkie dotychczasowe uroczyste śluby narodowe z r. 1817, 1826 i 1827 przysięgamy Ci w naszem i naszych potomków imieniu posłuszeństwo i wierność do ostatniej kropli krwi naszej. Zbawiciel niech zagniewa się na tego, który złamie tę przysięgę narodową i przekroczy twe rozporządzenia. Tak więc Tobie najmiłościwszy Panie, którego sam pan Bóg przeznaczył na naszego wybawiciela i księcia, który wzniosłeś nas do rzędu szczęśliwych i swobodnych narodów, utworzyłeś dla nas rząd i wszystkie inne instytucye narodowe, stając zawsze w obronie dobrych a karząc i prześladując złych, poddajemy się my i nasi potomkowie, uległi świętym dla nas rozporządzeniom Twoim, tak nam dopomóż jedyny wszechmogący Boże, nam i naszym potomkom. Tę naszą niezmienną uchwałę narodową donosimy jednocześnie na piśmie naszej do Konstantynopola wysłanej deputacyi, aby złożyła ją u cesarskiego tronu i ponowiła prośby narodu z 17. (29.) stycznia 1817, aby ten nasz silny z pokolenia w pokolenie niezmienny wybór otrzymał najwyższe cesarskie potwierdzenie. Niniejszą naszą, naszemi podpisami i pieczęciami umocowaną uchwałę narodową racz przesłać naszej do Konstantynopola wyprawionej deputacyi. Z narodowej Skupczyny w Karagujewaczu dnia 25. stycznia (6. lutego) 1830." Następują podpisy i pieczęci braci księcia Miłosza Jana i Jefrema Obrenowiczów, członków narodowego sądu, 29 księży, 53 urzędników z 12 nahiów i 652 pełnomocnych deputowanych i kmieciów.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 19. marca. *Patrie* utrzymuje, że Toskania otrzyma zapewne oddzielną administracyę pod zarządem księcia Carignana. Trybunał apelacyjny odrzucił skargę dziennika *Siecle* na biskupa orleańskiego Dupanlopa jako nienależycie uzasadnioną (mal fondée). Również odrzucono skargę krewnych biskupa Rousseau, podając powód, że ustawy nie dozwalają ścigać kogoś sądownie za znieważenie zmarłego.

Londyn, 19go marca. Dzisiejsza *Times* zawiera depeszę z Wiédnia, która donosi, że Austrya będzie protestować przeciw wszelkiemu naruszeniu zagwarantowanych traktatami praw neutralności szwajcarskiej.

Turyn, 18. marca. Przedwczoraj było miasto oświetlone na cześć anexyi. — Jenerał Cialdini odjechał do Bononii. — Zapewniają, że w systemie administracyi toskańskiej nastąpią tylko konieczne zmiany. — Książę Carignan odjeżdża wkrótce do Florencyi. — Faryni przyjechał i na audyencyi doręczył Królowi „legalne dokumenta" powszechnego głosowania w prowincyach emiliańskich. Król odpowiedział na przemowę Faryniego: „Manifestacya woli ludu jest tak powszechna, tak dobrowolna, i podaje tyle dowodów porządku, wytrwałości i patryotyzmu. Ja przyjmuję uroczyste wotum ludów, i będzie to moją dumą zważ je na przyszłość mojemi ludami."

Łącząc z dawnemi prowincyami nietylko Parmę i Modenę, ale także Romagnię, która oderwała się już sama od władzy papieskiej; sądzi Król, że nie umniejsza to wcale jego szczerej uległości dla głowy kościoła. Król jest gotów bronić niezawisłości potrzebnej do wykonania najwyższej władzy Papieża, jako też przyczyniać się do świetności jego dworu i hołdować jego zwierzchnictwu.

Gazzetta uffiz. del Regno zawiera dekret względem wcielenia prowincyi emiliańskich, i zwołuje ich kolegia wyborcze na dzień 25. marca.

Medyolan, 17. marca. Dyrekcya policyi wydała proklamacyę, w której gani excesa, jakich dopuszczano się podczas wczorajszej iluminacyi. *Gazetta di Milano* utrzymuje, że nieporozumienia między Francyą i Piemontem względem Toskanii są już załatwione wzajemnemi koncesyami.

Florencya, 16. marca. Kolegia wyborcze dla wyborów do parlamentu zwołane są na dzień 25. marca.

Mnichów, 19. marca. Wiadomość podaną w *Sztuttg. Beobachter*, jakoby poseł francuski w Mnichowie wspomniał już o odstąpieniu Palatynatu Francyi, zbijają tu urzędownie.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	329 29	— 1.0°	87.4	południowy sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328.79	+ 1.0°	69.8	„ „	jasno
10. god. wiecz.	327.93	— 4.5°	84.7	„ „	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. marca.

Hotel rosyjski: PP. Hrb. Gołuchowscy Artur i Stanisław z Wiédnia. — Hr. Dunin Borkowski Sew., z Ponikwy. — Hr. Poniatowski Cez., z Rosyi. — Przybysławski Wład., z Unicza.

Hotel krakowski: Chlibkiewicz Piotr, z Brzeżan. — X. Kmicikiewicz Jerzy, gr. k. dziekan, z Gajów — Hubrich Adam, c. k. kapitan, z Sącza.

Pod tygrysem: Jaworski Baz., z Rożanki wyżnej. — Siemianowski Franc., z Siemiginowa.

Do domu zajezdnego nr. $179^3/_4$: Łoś Karol, z Kulmatycz.

Do domu zajezdnego nr. $509^3/_4$: Chodziński, Ignacy z Korczyna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. marca.

PP. Gontard Henr., c. k. maj., do Gródka — Atlas Jak., dr. medecyny, do Tarnopola. — Bielski Stanisł., do Rychcic. — Gr. Golejowski Korn., do Krzywcza. — Wardner Rudolf, c. k. porucznik, do Kołomyi.

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: **„Pamiętniki Szatana,“** komedya z francuskiego.

Jutro na dochód spiewaczki opery nimieckiej panny *Soukup*, opera: **„Hugenoci“.** — Także koncert braci *de Lange* w sali towarzystwa muzycznego na fortepianie i wiolenczeli, z uczestnictwem panny Klotyldy *Bogdanowiczówney*.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 22 marca

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77.70. Metaliki po 5% za 100 zł. 68 70; po $4^1/_2$% za 100 zł. —.— ; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.— Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 855 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 189 60; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 115 —. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 133 75. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.-.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.32, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs lwowski.

Dnia 22. marca.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	22	6	28
Dukat cesarski	„ „	6	28	6	30
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	73	10	88
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	7	2	10
Talar pruski	„ „	2	—	2	4
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	17	84	73
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	70	40	71	8
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	85	77	45

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 22 marca

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . wal. austr.	84	25
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ 100	—	—
„ żądał „ „ 100	84	75
Wartość kupona od 100 złr.	—	$94^1/_2$

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 19. marca.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	63 75	64 —
Z pożyczki narod. po 5%	77 30	77.50
Z r. 1851, ser. B. po 5%	95.—	96 —
Metaliki po 5%	68 90	69 —
dtto. „ $4^1/_2$%	59.75	60.—
dtto. „ 4%	54.75	55.—
dtto. „ 3%	40.50	41 —
dtto. „ $2^1/_2$%	34.—	34.50
dtto. „ 1%	13 60	13.80
Przez. do wylos. z r. 1834	380.—	390.
„ 1839	122.—	122 50
„ 1854	103 —	103.25
Renty Como po 42 lir. aus.	15.75	16 —
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	66.—	67.—
„ $4^1/_2$%	57.—	58 —
„ 4%	52.—	53.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ $3^1/_2$%	45.—	45.50
„ 3%	62.—	64.—
„ $2^1/_2$%	60.—	61.—
„ $2^1/_4$%	52.—	52.50
„ 2%	46.—	47 —
„ $1^3/_4$%	40.—	41.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	66.—	67.—
„ $4^1/_2$%	57 —	58.—
„ 4%	52 —	53.—

B. Krajów koronnych	pien.	towar.
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	90.—	91.—
Węgier	72.—	72 50
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	69 50	70.—
Galicyi	70 75	71 25
Bukowiny	69 75	70 —
Siedmiogrodu	68 50	68.75
innych krajów kor.	87.—	94 —
Z klauz los r. 1867	—.—	—.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	79.50	79 75

	pien.	towar.
Dług Tyrolu po 5%	66.—	67.—
„ 4%	52.—	53.—
Dług Salcburga „ $3^1/_2$%	45.—	45.50
„ 3%	38.—	39.—
„ $2^1/_2$%	32.—	33.—
Dług Krainy „ 2%	26.—	27.—
„ $1^3/_4$%	22.—	23.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	—.—	22.—
„ $2^1/_2$% za 100 zł.	—.—	20.—
„ $2^1/_4$% za 100 zł.	—.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	—.—	15.—
„ $1^3/_4$% za 100 zł.	—.—	13.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	854.—	856.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	189 20	189 40
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	560.—	562.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1949 —	1951
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	264.—	265 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	172.25	172 50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	131 25	131.50
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	153 —	154.—
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 80 zł. (40%)	101.50	102.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	24.—	26.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k.	55.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k,	640.—	660.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
z wpłatą 60 zł, (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—

	pien.	towar.
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w a.	128.—	130.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	436.—	438.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	206.—	210.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	355.—	360.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	340.—	345.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102.—	102 50
10 „ 5%	98.—	98.50
przeznacz. do los. po 5%	93.—	93.50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	88 50	88 75
Gal. Tow. kred. po 4%	84.—	84.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92.75	93.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	135.—	136.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	91.50	92.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	132.50	133.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	83.—	84.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	94.—	94.50
Lloyda za 100 zł.	—.—	90.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	102.40	102 60
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	103 —	103 50
Pożycz. Trye. po 100 zł. w.a.	127.50	128.50
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.50	38.—

	pien.	towar.
Esterhazego po 40 zł. m. k.	84.—	85 —
Salma „ 40 „ „	38.50	39.—
Palffego „ 40 „ „	36.50	37.—
Clarego „ 40 „ „	36.75	37 25
St. Genois „ 40 „ „	37.—	37.50
Windischgrätza 20 zł. „	22 75	23.25
Waldsteina 20 „ „	27.50	28.—
Keglevicha 10 „ „	16.—	16.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	114.25	114.25
Berlin za 100 tal.	199.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	114.25	114.25
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	—.—	101.—
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	133.—	133.25
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	53.10
Paryż za 100 fr.	53.15	53.15
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piastr. woł.	18.90
Konstantynopol za 100 piast. tur.	— —
Dyskonto weks. Bank. nar.	5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ	5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

	zł.	c.
Dukaty ces. men.	6 zł.	$29^5/_{10}$ c
dtto. pełnej wagi	6 „	29 „
Korona	18 „	26 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Ogólna ludność Rzymu) wynosiła według urzędowego obliczenia w roku 1859 182.585 dusz. W 54 probostwach żyje 39.748 rodzin. Z duchowieństwa przebywa w stolicy chrześciaństwa 44 biskupów, 1395 księży, 2466 mnichów i zakonników; 2036 zakonnic 818 seminarzystów. Akatolików (t. j. Eretici, Turchi Infideli ad Ebrei) jest 920, nie biorąc żydów z Ghetto, których obliczają na 5000.

(Rozrywka Szamila.) Sędziwy ten przed niedawnym jeszcze czasem przywódzca i wojownik zapalczywy, spędza teraz czas bardzo spokojnie. Rozrywa się muzyką, a sztukom kuglarskim przypatruje się z największem upodobaniem, tak że przy takiej sposobności zapomina o swojej postawie i ułożeniu zwykle poważnem, i oddaje się całkiem tej rozrywce.

(Wyprawy naukowe ku źródłom Nilu i do Chin.) Znany geograf i podróżnik Guillaume Lejean miał posłuchanie u Cesarza, na którem polecono mu podróż w górne strony Nilu. Z Paryża wyruszył 6. stycznia i uda się zapewne najprzód do Chartum, według potrzeby w strony południowe lub południowo-zachodnie, a może nawet aż do Wadaj. — Hrabia Escayrac de Lauture, przewodnik zamierzonej, lecz niedokonanej wyprawy nilowej, odjechał na czele naukowej wyprawy do Chin, lecz o planie i zamiarze tej podróży nieogłoszono jeszcze bliższych szczegółów. P. Mac Carthy, o którym sądzono, że już dawno wyruszył w podróż do Tymbuktu, bawi potąd jeszcze w Algierze, gdzie z polecenia ministerstwa kolonii układa pismo o państwie marokańskiem.

(Salamander.) Londyńskiemu gabinetowi zoologicznemu przybył olbrzymi salamander z Japonu, pierwszy exemplarz tego rodzaju, który żywy dostaje się do Europy. Zwierzę to odkrył Siebold pierwszy w Japonii, gdzie niezmiernej z wiekiem dochodzić ma długości. Przywieziony do Londynu salamander mierzy trzy stopy.

(Nowe wykopalisko w Egipcie.) Lordowi Dufferin, który teraz bawi w Egipcie i kosztem swoim odkopuje starożytności zasypane ziemią lub rumowiskiem, powiodło się odkryć na widok świątynię małą, której kolumny wszystkie jeszcze stoją i opatrzone są licznemi napisami. Dziennik "Builder", który zawiera tę wiadomość, niedonosi, w której to właściwie stronie doliny nad rzeką Nilem to wykopalisko odkryto.

(Szczególny proces.) Charakterystyczne światło na stosunki i obyczaje amerykańskie rzuca następujące doniesienie z Richmond w Wirginii. Kapitan Witcher, 75letni starzec stanął przed sądem, popierając rozwód swej wnuczki. Mąż jej imieniem Clemens znajdował się z swym bratem w izbie sądowej, a dodawaj rozgniewani zeznaniami dziadka, dali do niego ognia z pistoletów kieszonkowych. Lekko raniony starzec dobył na to rewolwera z kieszeni i zastrzelił obudwu na miejscu. Trzeci obecny Clemens strzelił na wnuka kapitana, ale chybił i otrzymał od niego śmiertelne pchnięcie nożem w piersi. Na końcu więc wszyscy trzej bracia Clemens leżeli nieżywi w izbie sądowej, poczem oczywiście nie trzeba było indukować dalej rozwodu pani Clemens.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.